

Anonimizuota versija

C-166/20 - 1

Byla C-166/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. balandžio 22 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Lietuva)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. balandžio 8 d.

Pareiškėja:

BB

Atsakovė:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

[OMISSIS] [nurodomas bylos numeris]

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

[OMISSIS]

2020 m. balandžio 8 d.

[OMISSIS]

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija [OMISSIS]

[OMISSIS] [nurodomos teisėjų pavardės, procesiniai klausimai] išnagrinėjo pareiškėjos BB apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. vasario 27 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos BB

skundą atsakovui Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai dėl įsakymo, sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Byloje nagrinėjamas pareiškėjos BB ir atsakovo [OMISSIS] ginčas dėl atsakovo 2017 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-902 „Dėl BB profesinės kvalifikacijos pripažinimo, norint dirbti pagal vaistininko profesiją Lietuvos Respublikoje“ (toliau – ir Įsakymas), 2017 m. liepos 28 d. rašto Nr. (10.3.3.3-252)4-2884 „Dėl sprendimo nepripažinti BB profesinės kvalifikacijos norint dirbti pagal vaistininko profesiją Lietuvos Respublikoje“ ir Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo apeliacinės komisijos 2017 m. rugsėjo 13 d. protokole Nr. (34.24-182)-53-64 įforminto sprendimo (toliau – ir Apeliacinės komisijos sprendimas), kuriais buvo atsisakyta pripažinti pareiškėjai vaistininko profesinę kvalifikaciją.

Teisinis pagrindas. Europos Sąjungos ir nacionalinė teisė

2. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 45 straipsnio 1–3 dalys, 49 straipsnis.
3. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 15 straipsnio 1 ir 2 dalys.
4. 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (toliau – ir Direktyva 2005/36/EB) 1 straipsnis:

„Ši direktyva nustato taisykles, pagal kurias valstybė narė, suteikianti galimybę savo teritorijoje užsiimti reglamentuojama profesija atsižvelgiant į specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimą (toliau – priimančioji valstybė narė), pripažįsta *vienoje ar keliose kitose valstybėse narėse* (toliau – kilmės valstybė narė) įgytą profesinę kvalifikaciją, ir kurios leidžia turinčiajam minėtą kvalifikaciją užsiimti ta profesija“.

5. Direktyvos 2005/36/EB 10 straipsnis:

(orig. p. 2)

„Šis skyrius taikomas visoms profesijoms, kurių nereglamentuoja šios antraštinės dalies II ir III skyriai, [ir] toliau nurodytais atvejais, kai pareiškėjas *dėl specifinių ir išskirtinių* priešasčių neatitinka tuose skyriuose nustatytų reikalavimų:

<....>

b) kai atvykę pagrindinį rengimą baigę gydytojai, gydytojai specialistai, bendrosios praktikos slaugytojai, gydytojai odontologai, veterinarijos gydytojai, akušeriai, vaistininkai ir architektai neatitinka 23, 27, 33, 37, 39, 43 ir 49 straipsniuose nurodytos veiksmingos ir teisėtos profesinės praktikos reikalavimų;“

6. Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo redakcijos, galiojusios nuo 2014 m. sausio 31 d. (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 1 dalis:

„1. Šis įstatymas nustato Europos Sąjungos [(toliau – ES)] valstybių narių piliečių, Europos ekonominės erdvės [(toliau – EEE)] valstybių piliečių ir Šveicarijos Konfederacijos piliečių profesinės kvalifikacijos, *įgytos* ES, EEE ir Šveicarijos Konfederacijoje, pripažinimo principus ir mechanizmus, administracinį bendradarbiavimą, suteikia garantijas asmenims, įgijusiems profesinę kvalifikaciją *kitoje valstybėje narėje*, pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbti pagal tą pačią reglamentuojamą profesiją Lietuvos Respublikoje tokiomis pačiomis teisėmis kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiams.“

7. Įstatymo 10 straipsnio „Bendrosios formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemos taikymo sritis“ 2 punktas:

„Šio skyriaus nuostatos taikomos visoms reglamentuojamoms profesijoms, išskyrus nurodytas šio įstatymo III dalies II ir III skyriuose [ir], kai asmuo dėl specifinių ir išskirtinių priežasčių neatitinka šiuose skyriuose nustatytų reikalavimų:

<...>

2) kai atvykę pagrindines rengimo studijas baigę gydytojai, gydytojai specialistai, bendrosios praktikos slaugytojai, gydytojai odontologai, veterinarijos gydytojai, akušeriai, vaistininkai ir architektai neatitinka šio įstatymo 19, 23, 29, 33, 35, 39 ir 45 straipsniuose nurodytos faktiškos ir teisėtos profesinės praktikos reikalavimų;“

8. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-802 „Dėl farmacijos studijų krypties aprašo patvirtinimo“:

„3. Farmacijos studijų krypties studijų programos gali būti vykdomos kolegijose kaip pirmosios studijų pakopos profesinio bakalauro studijos arba universitetuose kaip vientisosios studijos.

<...>

11. Farmacijos studijų krypties vientisųjų studijų programa skirta pagrindinės krypties studijoms, kurias baigus suteikiamas krypties magistro laipsnis ir vaistininko kvalifikacija. Farmacijos studijų krypties magistro laipsnis liudija pasirengimą vykdyti farmacinę veiklą, mokslinius tyrimus ir tęsti universitetines studijas pasirinktos specialybės doktorantūroje.

<...>

14. Vaistininko formalios kvalifikacijos įrodymas turi patvirtinti, kad baigtos bent penkerių metų trukmės vaistininkų rengimo studijos, apimančios šiuos minimalius reikalavimus:

14.1. ketverių metų trukmės teorinį ir praktinį rengimą pagal nuolatinę studijų formą universitete ar lygiavertėje aukštojoje mokykloje arba prižiūrint universitetui;

14.2. šešių mėnesių praktiką visuomenės vaistinėje arba ligoninės vaistinėje, prižiūrint farmacinės veiklos vadovui.

<...>

40. Vientisųjų studijų programos *praktikos* visuomenės arba ligoninės vaistinėje *apimtis* turi būti ne mažiau kaip 18 studijų kreditų.“

(orig. p. 3)

Reikšmingos faktinės aplinkybės

9. Pareiškėja Jungtinėje Karalystėje Huddersfieldo universitete baigė 4 metų farmacijos studijas ir 2013 m. liepos 18 d. įgijo farmacijos magistro laipsnį ir atliko 26 savaitių (6 mėnesių) praktiką vaistinėje, kuri buvo teigiamai įvertinta ir užskaityta.
10. [OMISSIS] [S]iekiant įgyti vaistininko kvalifikaciją Jungtinėje Karalystėje, reikalingas akademinis išsilavinimas – 4 metų studijos universitete ir profesinė praktika vaistinėje – 12 mėnesių. Dėl sudėtingų asmeninių aplinkybių (sunkios artimo žmogaus ligos) pareiškėjai teko grįžti į Lietuvą, todėl praktikos laikotarpio vaistinėje Jungtinėje Karalystėje ji nebaigė.
11. Studijų kokybės vertinimo centras 2014 m. liepos 23 d. pareiškėjai išdavė pažymą dėl kvalifikacijos akademinio pripažinimo ir nusprendė pripažinti jos turimą diplomą lygiaverčiu Lietuvos Respublikoje baigus vientisąsias farmacijos studijas teikiamam magistro laipsniui. Studijų kokybės vertinimo centras nurodė, kad ši pažyma nereiškė profesinio kvalifikacijos pripažinimo, nes tokį pripažinimą atlieka tik įgaliota institucija, t. y. atsakovas [OMISSIS].
12. 2014 m. rugpjūčio 6 d. pareiškėja kreipėsi į atsakovą dėl kvalifikacijos pripažinimo. Atsakovas pažymėjo, kad pareiškėjos dokumentai įrodo akademinį išsilavinimą, bet ne profesinę kvalifikaciją, kad nėra aišku, kur (Lietuvoje ar Jungtinėje Karalystėje) turėtų būti atlikta likusi 6 mėnesių praktika.
13. 2014 m. rugpjūtį pareiškėja papildomai kreipėsi į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos dėl vaistininko licencijos išdavimo.
14. 2014 m. rugsėjį Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektorius įsakymu buvo leista pareiškėją priimti į studijas ir pareiškėja sudarė sutartį su universitetu, kurios

pagrindu atliko dar 6 mėnesių farmacijos praktiką. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas 2015 m. gegužės 27 d. išdavė tai patvirtinantį pažymėjimą.

15. Pareiškėja pakartotinai kreipėsi į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą [OMISSIS] prašydama suteikti jai vaistininko licenciją. Kartu su prašymu pareiškėja pateikė ir 14 punkte nurodytą pažymėjimą. 2015 m. birželio 1 d. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba pareiškėjai atsakė, kad siekiant gauti vaistininko licenciją, turi būti pateiktas profesinės kvalifikacijos pripažinimą Lietuvoje patvirtinantis dokumentas. Nesulaukusi tokio dokumento tarnyba 2015 m. liepos 3 d. nutraukė prašymo nagrinėjimą ir vaistininko licencijos neišdavė.
16. 2015 m. birželio 9 d., gavusi Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos raštą, pareiškėja pakartotinai kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo, pateikdama, *inter alia* [OMISSIS], ir 14 punkte nurodytą pažymėjimą.
17. Sveikatos apsaugos ministerija 2017 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. V-902 atsisakė pripažinti pareiškėjos kvalifikaciją ir apie tai pareiškėją informavo 2017 m. liepos 28 d. raštu Nr. (10.3.3.3-252)4-2884. Įsakyme nurodyta, kad pareiškėja nėra įgijusi vaistininko profesinės kvalifikacijos ES valstybėje narėje, todėl ji nepripažįstama. Rašte [OMISSIS] nurodoma, kad pareiškėja nepateikė pripažinimui reikalingų dokumentų: (1) formaliosios kvalifikacijos įrodymo, (2) dokumento, patvirtinančio, kad jos profesinė veikla nėra laikinai sustabdyta ar uždrausta, ir (3) kompetentingos kitos valstybės narės institucijos dokumento, kad formaliosios kvalifikacijos įrodymui taikoma Direktyva 2005/36/EB.
18. Rašte taip pat pažymėta, kad atsakovas kreipėsi į kompetentingą Jungtinės Karalystės instituciją, siekdamas išsiaiškinti, ar pareiškėja yra įgijusi vaistininko profesinę kvalifikaciją šioje valstybėje narėje. Jungtinės Karalystės kompetentinga institucija informavo, kad pareiškėja neatitinka reikalavimų, būtinų įgyti vaistininko profesinę kvalifikaciją Jungtinėje Karalystėje.
19. Pareiškėja atsakovo Įsakymą apskundė Apeliacinei komisijai, kurios 2017 m. rugsėjo 13 d. sprendimu šis Įsakymas paliktas galioti. Apeliacinė komisija savo sprendimą motyvavo tuo, kad Direktyva 2005/36/EB ir atitinkamai ją įgyvendinantis Įstatymas taikomas tik asmenims, kurie yra įgiję profesinę kvalifikaciją kitoje valstybėje narėje ir turi formalųjį kvalifikacijos įrodymą. Taigi, pareiškėja netenkina tiek reikalavimų, siekiant automatinio vaistininko kvalifikacijos pripažinimo, tiek jai negali būti taikomi ir Direktyvoje 2005/36/EB nustatyti kompensaciniai (**orig. p. 4**) mechanizmai, nes jie gali būti taikomi tik įgijusiems profesinę kvalifikaciją asmenims, kurių rengimas skiriasi nuo reglamentuojamos profesijos rengimo priimančiojoje valstybėje narėje.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas

20. Pareiškėja Sveikatos apsaugos ministerijos ir Apeliacinės komisijos sprendimus apskundė Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Pareiškėja nurodė, kad tiek atsakovė sprendama klausimą dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo, tiek

Apeliacinė komisija elgėsi formaliai, nevertino jos pateiktų kvalifikaciją pagrindžiančių dokumentų turinio, jų atitikties vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti Lietuvos Respublikoje keliamiems reikalavimams, o atsižvelgė tik į dokumentų pavadinimus.

21. Pirmosios instancijos teismas 2018 m. vasario 27 d. sprendimu pareiškėjos skundą atmetė kaip nepagrįstą vadovaudamasis iš esmės analogiškais argumentais kaip nurodyti 17 ir 19 punktuose.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

II.

22. Teisėjų kolegijai kyla klausimų dėl Įstatymu įgyvendintų Direktyvos 2005/36/EB nuostatų bei Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 45 straipsnio, įtvirtinančio darbuotojų judėjimo laisvę, 49 straipsnio, nustatančio įsisteigimo laisvę, ir Chartijos 15 straipsnio – užtikrinančio asmens teisę pasirinkti profesiją, nuostatų aiškinimo bei taikymo nagrinėjamoje byloje.

Dėl Direktyvos 2005/36/EB 10 straipsnio b punkto

23. Direktyva 2005/36/EB iš esmės reglamentuojami atvejai, kai asmenys, įgiję profesinę kvalifikaciją vienoje ES valstybėje narėje, siekia užsiimti profesine veikla kitoje valstybėje narėje. Direktyvos 2005/36/EB 1 straipsnyje taip pat nurodoma, kad tokia kvalifikacija gali būti įgyta *keliose valstybėse narėse*.
24. Vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 21 straipsnio (automatinis pripažinimo principas) 1 dalimi tais atvejais, kai asmuo turi vaistininko formaliosios kvalifikacijos įrodymą, įgytą kitoje ES valstybėje narėje, ir jis atitinka Direktyvos 2005/36/EB III skyriaus 7 skirsnio 44 straipsnio 2 dalyje nustatytus būtiniausius rengimo reikalavimus, kiekviena valstybė narė kvalifikaciją pripažįsta vadovaudamasi automatinio pripažinimo principu ir, vertindama galimybę užsiimti profesine veikla, tokį įrodymą savo teritorijoje laiko tokiu pačiu, kaip ir jos išduodamas formalios kvalifikacijos įrodymas. Tokiu atveju, kai vaistininkų kitoje valstybėje narėje įgytą kvalifikaciją patvirtina Direktyvos 2005/36/EB V priedo 5.6.2 punkte išvardinti vaistininkų formalios kvalifikacijos įrodymai, profesinės kvalifikacijos pripažinimą priimančiojoje valstybėje narėje atliekanti institucija nenagrinėja asmens profesinę kvalifikaciją įrodančių dokumentų turinio, neturi teisės taikyti kompensacinių priemonių. Taip pat Direktyvos 2005/36/EB 21 straipsnio 6 dalyje nustatyti reikalavimai, kuriuos tenkinus valstybė narė suteikia asmeniui teisę užsiimti vaistininkų profesine veikla ir ją vykdyti – turėti Direktyvos 2005/36/EB V priedo 5.6.2 punkte nurodytas formalios kvalifikacijos įrodymą, patvirtinantį, kad atitinkamas specialistas rengimo metu atitinkamais

atvejais įgijo žinias, įgūdžius ir kompetencijas, nurodytus 24 straipsnio 3 dalyje, 44 straipsnio 3 dalyje.

25. Direktyvos 2005/36/EB 10 straipsnio b punkte nustatyta, kad šio skyriaus (rengimo įrodymo pripažinimo bendroji sistema) nuostatos [OMISSIS] gali būti taikomos ir vaistininkams, kai dėl specifinių ir (**orig. p. 5**) išskirtinių priežasčių pagrindinį rengimą baigę asmenys neatitinka veiksmingos ir teisėtos profesinės praktikos reikalavimų, numatytų III skyriuje (pripažinimas remiantis būtiniausių rengimo reikalavimų derinimu), t. y. 21 bei 44 straipsniuose įtvirtintų reikalavimų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Direktyvos 2005/36 10 straipsnio b punkte nustatyta, kad vaistininkai, kurie neatitinka profesinės praktikos reikalavimų, t. y. Direktyvos 2005/36/EB 21 bei 44 straipsniuose nustatytų reikalavimų, turi būti baigę pagrindinį rengimą. Šiuo atveju pagrindinio rengimo sąvoka vartojama Direktyvos 2005/36/EB 10 straipsnio b punkte yra nėra atskleista pačioje Direktyvoje 2005/36/EB, todėl nėra aiški. Esant neaiškiai pagrindinio rengimo sąvokai teisėjų kolegija negali įvertinti, ar pareiškėja nagrinėjamoje byloje gali būti laikoma baigusia pagrindinį rengimą. Jei galima būtų padaryti išvadą, kad pareiškėja šią sąlygą atitinka ir jos atveju apskritai gali būti taikom[a] rengimo įrodymo pripažinimo bendroji sistema, tai šiuo atveju būtų aktualios Direktyvos 2005/36 11 straipsnio nuostatos, nustatančios kvalifikacijos lygius, 13 straipsnio nuostatos, nustatančios pripažinimo reikalavimus, taip pat 14 straipsnio nuostatos, nustatančios kompensacines priemones. Rengimo įrodymo pripažinimo bendrosios sistemos taikymas reikštų papildomas kvalifikaciją pripažįstančiai institucijai tenkančias pareigas.
26. Nagrinėjamoje byloje nėra ginčo, kad pareiškėja nėra įgijusi Direktyvos 2005/36/EB V priedo 5.6.2 punkte nustatyto vaistininko formaliosios kvalifikacijos įrodymo nė vienoje ES valstybėje narėje, todėl negali pasinaudoti automatinio pripažinimo principu. Tačiau Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies c punkte profesinė kvalifikacija apibrėžiama, kaip kvalifikacija, patvirtinta formalios kvalifikacijos įrodymu, 11 straipsnio a punkto i papunktyje nurodytu kompetenciją patvirtinančiu dokumentu ir / arba profesine patirtimi. Vadinasi profesinė kvalifikacija gali būti įrodoma ne tik formaliosios kvalifikacijos įrodymu, bet ir kitais kompetenciją patvirtinančiais dokumentais arba patirtimi. Tuo tarpu pareiškėja dėl sudėtingų asmeninių aplinkybių negalėjo įgyvendinti visų profesinei kvalifikacijai įgyti reikalingų reikalavimų vienoje ES valstybėje narėje (šiuo atveju Jungtinėje Karalystėje) ir taip įgyti vaistininko formaliojo profesinės kvalifikacijos įrodymo, įtvirtinto Direktyvos 2005/36/EB V priedo 5.6.2 punkte. Vis dėlto, [OMISSIS] iš bylos dokumentų matyti, kad pareiškėja faktiškai įvykdė vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti būtinus reikalavimus, įtvirtintus Direktyvos 2005/36/EB III skyriaus 7 skirsnio 44 straipsnyje, keliose valstybėse narėse, viena kurių yra priimančioji valstybė narė, ir tik dėl aiškiai tokius atvejus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų nebuvimo, jai nesuteiktas minėtas vaistininko profesinę kvalifikaciją patvirtinantis įrodymas ir ji negali verstis profesine praktika.

27. [OMISSIS] [S]pręsdamas dėl galimybės pripažinti pareiškėjai vaistininko profesinę kvalifikaciją, atsakovas nurodė, kad nepateiktas profesinės kvalifikacijos įrodymas. Vis dėlto, pripažinimo procedūra atlikta formaliai, neanalizuotas pareiškėjos pateiktų dokumentų turinys, sistemiškai ir kartu nevertinti pareiškėjos pateikti dokumentai ir jų atitiktis Lietuvos Respublikoje vaistininko profesijai įgyti keliamiems reikalavimams. Iš bylos dokumentų matyti, kad, *inter alia*, atsisakydamas pripažinti (suteikti) pareiškėjai vaistininko kvalifikaciją, atsakovas nurodė, kad siekdama tokią kvalifikaciją įgyti pareiškėja turi dvi galimybes: pirma, grįžti į Jungtinę Karalystę ir ten atlikti likusią reikalaujamą pagal Jungtinės Karalystės teisės nuostatas 6 mėnesių praktiką; arba, antra, kreiptis į vieną iš farmacininko profesinę kvalifikaciją suteikiančių mokslo ir studijų institucijų Lietuvoje ir joje nuo pirmo kurso baigti atitinkamą studijų programą (atsižvelgiant į tai, kad kai kurie dalykai būtų užskaityti).
28. Sistemiškai vertinant bylos duomenis, teisėjų kolegijai atrodo, kad pareiškėja yra įgyvendinusi reikalavimus vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti pagal Jungtinės Karalystės keliamus reikalavimus, t. y. baigusi 4 metų profesinio rengimo kursą ir iš viso atlikusi 12 mėnesių praktiką vaistinėje (6 mėnesius Jungtinėje Karalystėje ir 6 mėnesius Lietuvos Respublikoje). Teisėjų kolegija laikosi nuostatos, kad jei visi šie reikalavimai būtų įvykdyti vienoje valstybėje narėje, t. y. Jungtinėje Karalystėje, pareiškėja būtų įgijusi formaliosios vaistininko kvalifikacijos įrodymą, kuris, vadovaujantis automatiniu pripažinimo principu, įtvirtintu Direktyvos 2005/36/EB 21 straipsnyje, būtų pripažintas Lietuvos Respublikoje.

(orig. p. 6)

29. Lietuvos Respublikoje, vaistininko profesinė kvalifikacija suteikiama baigus penkerių metų vientisąsias studijas pagal dieninę studijų formą. [OMISSIS] [iš esmės pakartotos 8 punkte pacituotos 2015 m. liepos 23 d. Įsakymo Nr. V-802 nuostatos]. Vien tik formaliai vertinant byloje pateiktus įrodymus, teisėjų kolegijai atrodo, kad pareiškėja faktiškai atitinka [OMISSIS] [2015 m. liepos 23 d. Įsakyme Nr. V-802 nustatytus] reikalavimus: pirma, jos Jungtinėje Karalystėje baigtas akademinis išsilavinimas yra pripažintas Lietuvoje ir, antra, ji Lietuvoje yra atlikusi tokios apimties praktiką, kokios reikalaujama siekiant įgyti vaistininko profesinę kvalifikaciją.
30. Taigi iš esmės [OMISSIS] pareiškėja yra įvykdžiusi vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti reikalingus reikalavimus Direktyvos 2005/36/EB III skyriaus 7 skirsnio 44 straipsnio prasme, tačiau profesinė kvalifikacija jai priimančiojoje valstybėje narėje nepripažįstama (nesuteikiama) dėl išimtinai formalių priežasčių – pareiškėja neturi formaliojo profesinę kvalifikaciją patvirtinančio įrodymo. Tokio įrodymo ji neįgijo, nes vaistininko kvalifikacijai įgyti būtinuosius reikalavimus, dėl susiklosčiusių sudėtingų asmeninių aplinkybių, įvykdė ne vienoje ES valstybėje narėje kaip yra įprasta, o pasinaudodama fundamentalia ES laisve – laisvu asmenų judėjimu – dviejose ES valstybėse narėse ir vienoje iš jų – Lietuvos Respublikoje – dabar siekia užsiimti vaistininko profesine veikla. Manytina, kad pareiškėja,

negalėdama užsiimti vaistininko profesine veikla Lietuvos Respublikoje, suvaržymus patiria būtent dėl to, kad pasinaudojo laisvu asmenų judėjimu ir vaistininko rengimas, kaip jis numatytas Direktyvos 2005/36 44 straipsnio nuostatose, vyko Jungtinėje Karalystėje ir Lietuvos Respublikoje. Šiuo metu pareiškėjai Lietuvos kompetentingų institucijų siūlomi variantai, pirma, grįžti į Jungtinę Karalystę ir ten atlikti likusią reikalaujamą pagal Jungtinės Karalystės teisės nuostatas 6 mėnesių praktiką; bei antra, kreiptis į vieną iš farmacininko profesinę kvalifikaciją suteikiančių mokslo ir studijų institucijų Lietuvoje ir joje nuo pirmo kurso baigti atitinkamą studijų programą, atrodo arba neįgyvendinami, arba deramai neatsižvelgiama į pareiškėjos įgytas kompetencijas, kurias ji įgavo, besinaudodama savo, kaip ES pilietės, teise laisvai judėti Europos Sąjungoje, taip suponuojant neproporcingą individualių sunkumų našta.

31. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas), aiškindamas bendrosios rengimo pripažinimo sistemos nuostatas, yra suformavęs praktiką, kad valstybė narė privalo atsižvelgti į visus turimus diplomus, liudijimus ar kitus formalią kvalifikaciją liudijančius įrodymus ir asmens profesinę patirtį, palygindama specialias žinias, patirtį ir sugebėjimus, kurios liudija šie diplomai su žiniomis ir kvalifikacijomis reikalaujamomis nacionalinės teisės; įvertinti, ar kandidatas įgijo trūkstamų žinių studijuodamas ar praktikuodamas priimančioje valstybėje narėje (Teisingumo Teismo 2000 m. rugsėjo 14 d. sprendimo *Hocsman*, C-238/98 31–34 punktai, [OMISSIS] EU:C:2000:440; 1999 m. liepos 8 d. sprendimo *Fernández de Bobadilla*, C-234/97, 33 punktas, [OMISSIS] EU:C:1999:367). Vis dėlto, ši praktika suformuota iš esmės skirtingomis aplinkybėmis, nei susiklosčiusios nagrinėjamoje byloje, t. y. kai asmenys turėjo profesinę kvalifikaciją patvirtinančius įrodymus, todėl teisėjų kolegija negali vadovautis šia praktika nagrinėjamoje byloje.
32. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, kai nagrinėjamoje byloje pareiškėja negali pasinaudoti automatinio pripažinimo sistema, įtvirtinta Direktyvos 2005/36/EB 21 straipsnyje, nors iš esmės atitinka profesinei kvalifikacijai keliamus reikalavimus, nustatytus Direktyvos 2005/36/EB III skyriaus 7 skirsnio 44 straipsnyje, teisėjų kolegija siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2005/36/EB 10 straipsnio b punkto nuostata, turėtų būti aiškinama taip, kad ji taikytina tokioje situacijoje, kai asmuo neįgijo formaliojo vaistininko kvalifikacijos įrodymo, nes reikalavimus, būtinus profesinei kvalifikacijai įgyti faktiškai įvykdė ne vienoje, o keliuose valstybėse narėse, viena kurių yra priimančioji valstybė narė. Taip pat kyla klausimas, ar tokiu atveju Direktyvos 2005/36/EB III antraštinės dalies I skyriaus [OMISSIS] nuostatos turi būti (**orig. p. 7**) aiškinamos kaip įpareigojančios kvalifikaciją pripažįstančią instituciją įvertinti visų asmens pateikiamų dokumentų, galinčių įrodyti profesinę kvalifikaciją, turinį, jų atitiktį priimančiojoje valstybėje narėje keliamiems reikalavimams profesinei kvalifikacijai įgyti, ir, esant poreikiui, taikyti kompensacines priemones.

Dėl SESV 45, 49 straipsnių ir Chartijos 15 straipsnio nuostatų

33. Kadangi Direktyvos 2005/36/EB bendrosios pripažinimo sistemos taikymas numatomas tik tam tikrais atvejais, teisėjų kolegijai kyla klausimas, ar nagrinėjamu atveju pareiškėja turi teisę siekti savo profesinės kvalifikacijos pripažinimo remiantis SESV 45 straipsnio, nustatančio darbuotojų judėjimo laisvę, ir 49 straipsnio, įtvirtinančio įsisteigimo laisvę, nuostatomis bei [OMISSIS] [C]hartijos 15 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią kiekvienas turi teisę į darbą ir užsiimti laisvai pasirinkta profesija ar veikla, bei 2 dalimi, pagal kurią kiekvienas Sąjungos pilietis turi laisvę ieškoti darbo, dirbti, pasinaudoti įsisteigimo teise.
34. Pagal Teisingumo Teismo praktiką nacionalinės taisyklės, nustatančios sąlygas kvalifikacijai įgyti, net jeigu būtų taikomos be diskriminacijos dėl pilietybės, gali kliudyti įgyvendinti pagrindines laisves, jeigu jomis neatsižvelgiama į suinteresuotojo asmens kitoje valstybėje narėje jau įgytas teorines žinias ir kvalifikacijas (žr. Teisingumo Teismo 1991 m. gegužės 7 d. sprendimo *Vlassopoulou*, C-340/89, EU:C:1991:193, 15 punktą; 2003 m. lapkričio 13 d. sprendimo *Morgenbesser*, C-313/01, EU:C:2003:612, 62 punktą ir 2009 m. gruodžio 10 d. sprendimo *Pešla*, C-345/08, EU:C:2009:771, 36 punktą). Valstybės narės institucijos, kurioms Sąjungos pilietis pateikė prašymą leisti verstis profesine veikla, kuria norint verstis pagal nacionalinius teisės aktus nustatyta sąlyga turėti diplomą arba profesinę kvalifikaciją ar tam tikros trukmės praktinę patirtį, privalo atsižvelgti į visus suinteresuotojo asmens diplomus, pažymėjimus ir kitus dokumentus, taip pat reikšmingą patirtį, kai lygina šiais dokumentais ir patirtimi patvirtintas kompetencijas su teorinėmis žiniomis ir kvalifikacijomis, kurių reikalaujama pagal nacionalinės teisės aktus (žr. Sprendimo *Vlassopoulou*, 16 punktą; 2002 m. sausio 22 d. sprendimo *Dreessen*, C-31/00, EU:C:2002:35, 24 punktą ir Sprendimo *Morgenbesser*, 57 ir 58 punktus). Šis lyginamasis tyrimas turi leisti priimančiosios valstybės narės institucijoms objektyviai įsitikinti, jog užsienio valstybėje išduotu diplomu patvirtinama, kad jo savininkas turi teorinių žinių ir kvalifikacijų, kurios, nors ir ne identiškos, vis dėlto bent jau lygiavertės toms, kurios patvirtinamos nacionaliniu diplomu. Šis užsienyje įgyto diplomo lygiavertiškumo vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant tik į teorinių žinių ir kvalifikacijų, kurias šio pažymėjimo savininkas tariamai įgijo, lygį, į studijų ir su ja susijusios parengiamosios praktikos pobūdį ir trukmę (žr. Sprendimo *Vlassopoulou*, 17 punktą; Sprendimo *Morgenbesser*, 68 punktą ir Sprendimo *Pešla*, 39 punktą).
35. Taigi, net jei į Nutarties 32 punkte nurodytą klausimą būtų atsakyta neigiamai, ypač dėl to, kad tokia situacija kaip nagrinėjamu atveju nepatenka į Direktyvos 2005/36/EB taikymo sritį, nes pareiškėja nėra įgijusi formaliosios kvalifikacijos įrodymo, ir tai reikštų, kad tokia situacija nėra harmonizuota antriniais ES teisės aktais, manytina, kad pareiškėja turėtų įgyti teisę tiesiogiai remtis ES pirminės teisės nuostatomis. Šiuo atveju kompetentinga institucija, vadovaudamasi SESV ir [OMISSIS] [C]hartijos nuostatomis turėtų įvertinti pareiškėjos profesinį pasirengimą ir palyginti jį su Lietuvos Respublikoje reikalaujamu profesiniu rengimu, atsižvelgti į jos profesinę patirtį ir papildomą profesinį pasirengimą, jeigu nustatytų skirtumų, ji galėtų paprašyti pareiškėjos kompensuoti šiuo skirtumus ar įgyti papildomos profesinės patirties. Priešingu

atveju teisėjų kolegijai atrodo, kad kompetentingų institucijų veiksmai galėtų būti vertinami kaip trukdantys naudotis SESV ir [OMISSIS] [C]hartijos garantuotomis pagrindinėmis laisvėmis ir dėl šių veiksmų jų įgyvendinimas gali būti mažiau patrauklus arba iš viso neįmanomas. Taip pat teisėjų kolegija abejoja, ar kompetentingų institucijų veiksmai nagrinėjamu atveju laikytini proporcingomis priemonėmis.

36. Atsižvelgiant į išdėstytą, teisėjų kolegija siekia išsiaiškinti, ar SESV 45, 49 ir Chartijos 15 straipsnių nuostatos turėtų būti aiškinamos taip, kad esant nagrinėjamoje byloje susiklosčiusiai situacijai, kai pareiškėja yra faktiškai įvykdžiusi vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti keliamus (**orig. p. 8**) reikalavimus Direktyvos 2005/36/EB III skyriaus 7 skirsnio 44 straipsnio prasme, tačiau šie reikalavimai įvykdyti ne vienoje ES valstybėje narėje, o keliuose, ir dėl to pareiškėja neturi profesinę kvalifikaciją patvirtinančio įrodymo, kad jos įpareigoja priimančiosios valstybės narės kompetentingas institucijas įvertinti pareiškėjos profesinį pasirėngimą ir palyginti jį su priimančiojoje valstybėje reikalaujamu profesiniu rengimu, taip pat įvertinti pateikiamų dokumentų, galinčių įrodyti profesinę kvalifikaciją, turinį, jų atitiktį priimančiojoje valstybėje narėje keliamiems reikalavimams profesinei kvalifikacijai įgyti, ir, esant poreikiui, taikyti kompensacines priemones.
37. Teisėjų kolegija pažymi, kad Lietuvos Respublikoje nėra kito teisės akto, kuris galėtų reglamentuoti tokią situaciją kaip susiklosčiusi nagrinėjamoje byloje išskyrus Direktyvą 2005/36/EB įgyvendinantį Įstatymą. Lietuvos Respublikos aukščiausios instancijos teismai šiuo klausimu taip pat nėra suformavę praktikos, todėl nagrinėjama byla yra praktišką formuojantis precedentas.

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą

38. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra galutinės instancijos teismas administracinėms byloms [OMISSIS] [nurodoma nacionalinės teisės akto nuostata], todėl iškilus Europos Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo klausimui, kurį išnagrinėti būtina, kad sprendimas byloje būtų priimtas, jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą [OMISSIS] [nurodomos teisės aktų nuostatos].
39. Šiomis aplinkybėmis, siekiant išsklaidyti kilusias abejones dėl ginčo teisiniam santykiams aktualių Europos Sąjungos teisės normų aiškinimo bei taikymo, yra tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išsiaiškinti nurodytas taisykles. Atsakymas į [OMISSIS] nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytus klausimus turi esminę reikšmę tinkamam nagrinėjamos bylos išsprendimui.

Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau [OMISSIS] [nurodomos teisės nuostatos] teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Kreiptis į [OMISSIS] Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą klausimais:

1. Ar Direktyvos 2005/36/EB 10 straipsnio b punkto nuostata, aiškinant ją kartu su 1 straipsnyje nurodytu direktyvos tikslu, turėtų būti aiškinama taip, kad ji gali būti taikoma tokioje situacijoje, kai asmuo neįgijo formalaus kvalifikacijos įrodymo, nes profesinei kvalifikacijai įgyti būtinus reikalavimus galima įvykdė ne vienoje, o keliose ES valstybėse narėse? Ar tokioje situacijoje, kai asmuo neįgijo formalaus kvalifikacijos įrodymo, nes profesinei kvalifikacijai įgyti būtinus reikalavimus galima įvykdė ne vienoje, o keliose ES valstybėse narėse, Direktyvos 2005/36/EB III antraštinės dalies I skyriaus (rengimo įrodymo pripažinimo bendroji sistema) nuostatos turi būti aiškinamos, kaip įpareigojančios kvalifikaciją pripažįstančią instituciją įvertinti visų asmens pateikiamų dokumentų, galinčių įrodyti profesinę kvalifikaciją, turinį, jų atitiktį priimančiojoje valstybėje narėje keliamiems reikalavimams profesinei kvalifikacijai įgyti, ir, esant poreikiui, taikyti kompensacines priemones?
40. Ar SESV 45, 49 ir Chartijos 15 straipsnių nuostatos turėtų būti aiškinamos taip, kad esant nagrinėjamoje byloje susiklosčiusiai situacijai, kai pareiškėja galimai yra įvykdžiusi vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti reikalingus reikalavimus Direktyvos 2005/36/EB III skyriaus (**orig. p. 9**) 7 skirsnio 44 straipsnio prasme, tačiau šie reikalavimai įvykdyti ne vienoje ES valstybėje narėje, o keliose, ir dėl to pareiškėja neturi Direktyvos 2005/36/EB V priedo 5.6.2 punkte nustatyto profesinę kvalifikaciją patvirtinančio įrodymo, kad jos įpareigoja priimančiosios valstybės narės kompetentingas institucijas įvertinti pareiškėjos profesinį pasirengimą ir palyginti jį su priimančiojoje valstybėje reikalaujamu profesiniu rengimu, taip pat įvertinti pateikiamų dokumentų, galinčių įrodyti profesinę kvalifikaciją, turinį, jų atitiktį priimančiojoje valstybėje narėje keliamiems reikalavimams profesinei kvalifikacijai įgyti, ir, esant poreikiui, taikyti kompensacines priemones?

Nagrinėjamą administracinę bylą sustabdyti iki bus gautas [OMISSIS] Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

[OMISSIS] [nurodomos teisėjų pavardės] [OMISSIS]